

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCAE,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,

*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigesima
mensis Decembris, Anno Domini M. DCC. LXIV.*

M. MATTHÆO THOMAS LACASSAIGNE;
Doctore Medico, Præsidente.

Num Pili, Planta?

I.

IRA homulorum vecordia! Qui aded superbiunt, ut huncce latè orbem sibi à supremo Numine mancipio concessum certè credant, dùm ipsi ne suorum quidem ipsorummet compotes corporum, entium innumerorum generationi, nutritioni, accretioni, famulari coguntur vel inscii. Sicuti enim in hoc versantur Geographorum Hydrographorumque diurnæ & nocturnæ lucubrationes, ut Mapparum ope, varia maria tellurisque flumina, fontes, lacus, montes, fodinas, silvas, pro-

A

mant in conspicuum; ita quoque hæc Anatomistas præsertimque Anglorum graphos urget provincia, ut quibus in locis corporis humani repertiunda mineralia, legenda vegetabilia, confectanda demùm animalia, omnibus exarent. Hoc autem ne difficile putes negotium; habet enim sua fluenta, suas forinas, suas cryptas, sua juga, virgeta &c. corpus humanum. In hominis corpore uti & in cæterorum plerorumque animantium, trium Naturæ regnorum germina, Philosophorum oculis ultrò incurrunt obvia. Adeò ut si tellus variis discriminata maribus, innumeris irrigata fluminibus, interpersa fontibus, trium ordinum incolis ubertim scaturiens, nomen *макроκοσμῷ* meruerit; non minori jure humanum corpus quamplurimis irroratum rivulis, cespitibus virens, clivulis asperum, variis scatens animalculis, *μικροκοσμῷ* nomine debet insigniri. Quod quidem ut evolendum curemus, Mappam Angeographicam spectare primo digneris attentè, ibique grato spectaculo hiantibus pererrare poteris oculis, tortiles arteriarum ramos, vario cum nervis implicatos modo, retortis amicè confociatos venis, ut alterno rubentes circuitu latices perennent. Ex horumque tubulorum gyris & complexibus quot variæ effinguntur glandulæ! è quibus quasi ex fontibus jugi fluxu manant saliva, bilis, urina, tuque naturæ prodigium! nobile liquidum quo mediante bruta tellus, femineæ caloris ope, brevi cedit in humanam gleba recens animata formam. Quot verò & quotuplicis generis calculorum germina, quot salium, quot etiam metallorum ab istis laticibus vecta ubique & reposita! Ita ut avolato deinceps vehiculo, attractione mutuâ coherentia ista germina, varias jam prosumptæ naturæ concreciones efforment, in organis urinæ secretioni dicatis, vesicâ urinariâ, cystide felleâ, stomacho, corde, pulmonibus, musculis, reperitundas: quibus ipsum etiam non vacat cerebrum, vividioris licet hominis partis subfellium, fontique & origo vitæ. Vegetabilia non minori luxuriant copiâ in corpore humano, ut imprimis in hæc nostrâ Thesi demonstrandum suscepimus: cùm pilos ubique reperias nunc consertim mixtos simulque intricatos in capite, superciliis, barbâ, axillis, sterno, pube, nunc rariori sparso ordine, pro soli conditione, agri indole, arborumque pinguedine, humiditate, siccitate, calore. Istis etiam sui non deesse videntur frutetis incolæ, dùm hic vastis in crinium & barbæ nemoribus, hospitale tectum Pediculis conceditur: illic dumosis in genitalem tesquis pascunt Ricini: dùmque alia quamplurima ut Nigæ, Pulices, Cimices, Acari, vitâ gaudentes liberiori, arvo pleno potius joveque libero lascivire amant, neque suprà dicta petunt nemora nisi ingratis, si nempe à providis hominum manibus profligatæ ita arceantur, ut quas debent pœnas parasito timeant luere sanguine. Quemadmodum verò Talpæ, Cuniculi, Lepores, Vermiculi diversæ speciei terram effodiunt, sive ut vitam quærerent, sive ut hostilia tela declinent; sic quoque cutem humanam pluvies scalpunt & fodicant Dracunculi Vermelque intercutanei, indeque Epidermidem inter & corium irrepentes, novum supplicii genus hominibus infligunt. Hæc omnia partes externas incolunt, sed quot alia bene multa nos intimas ad usque medullas miserè depascunt! Tacens enim de Vermibus Tæniis, Ascaridibus, Teretibus & cæteris qui in hominum visceribus, eodem sub tecto, iisdem ex alimentis vitam amicè vivunt, sunt, ut omnibus innotescit, sunt quos coccineos juvat haurire latices, meroque prelii sanguine. Hi reperiantur majoribus in vasis. Videntur ut Oceani in

colarum ad instar, varios per tubulos, diversos per anfractus irrepunt, serpunt, lugendamque dolorum & malorum Chiliadem hospitibus suis inferunt? Stupenda tamen divinæ Providentiæ industria! Illud erat à supremo Numine statutum, illud à Naturæ decretum, quibusdam substantiis in aliarum funere, quibusdam animalculis in aliorum cruciatibus vitam fore quærendam & invenendam: ut videlicet omnia sibi succurrerent fore suæque invicem generationi, nutritioni & accretioni faverent. Haud absimili de causâ Muscæ numero non paucæ lance suâ Vaccarum cutem perfodientes, ibi recenti in vulnere ovum abscondunt, eo quidem consilio, eâ mente, ut, qui ex ovo insiliendus est Vermunculus, vitam commodam reprens, ætatulam in deliciis tranquillè transigere queat, dum infans cuticulâ adhuc molli involutus, tempestatis injuriis obistere certè non valet. Cervos eadem manet conditio, fors eadem. His ad basim linguæ, certo tempore nunquam defunt vermunculi, vitam illic tranquillo degentes martè, quibus capitis exuvias diù venatores adscriperunt, sed immeritò, ut cuius attendenti patet. Pari ratione in Ovium naribus, ad partem superiorem & juxtâ frontalis ossis sinus, vermes aliquandò inveniuntur. Quod quidem genus, hominibus non minus irascitur. Longior certè forem in enarandis cæteris animalibus, quibus partes hominis, sive externæ, sive internæ, victualia suggerunt. Quæ omnia brevitatis ergò hic admodum omittenda, ut sermo convertatur, fiatque solummodò de Pilis ceu Vegetabilibus quæ succum vitamque suppeditare videtur humanum corpus, si attentè Anatomîæque duce, eorum structuram velimus indagare.

I I.

ENARRATIS suprâ rationibus, si imprimis perpendatur quantâ gaudeat in agendo Natura simplicitate, in operando harmoniâ, in dirigendo economiâ, propositi thematis facillimè elucescet verisimilitudo. Homo veluti fecunda tellus in sinu abscondit mineralia; in visceribus nutrit animalia; cur & in cute non susciperet vegetabilia? Pili aliundè herbarum larvas omnino induunt, ut vel apud veteres semper fuit in concessio: quanam igitur foret hypotheseos repudiandæ ratio? Cùm tamen in thesi minimè sufficiat veri suspicio, soliusque sit ipsius veritatis animos capessere & subdomare, omnis in hoc vertere videtur Quæstionis cardo, ut duo stabiliantur. Demonstrandum primò incurrit, organa pilorum eadem esse ac plantarum. Secundò autem, iisdem quoque cum vegetabilibus pilos fungi functionibus. Hæc duo si evincantur, nemine reclamante concludi meherclè certè poterit, inter vegetabiles pilos esse annumerandos. Rem aggredimur.

Planta est *corpus organicum*, alteri cuidam corpori coherens per aliquam partem suâ, per quam nutrimenti & incrementi & vitæ materiam capit & trahit (1). Varia circa plantarum divisionem systemata hic omittere uti brevis inuadet paginæ modus, sufficiat non ignoravisse in plantis quibuslibet Radices ut partes vegetabilis regni constitutivas (2) requiri: quibus non malè

(1) Boerh. *hist.* ... Planta est corpus vivens non sentiens, certo loco aut certæ sedi affixum, undè nutriti, augeri, denique se propagare potest. *Jung. Usag.* c. 1. ... Corpora naturalia eadem semper Formâ & Loco - motivitate prædita appellantur *Animalia*; eadem semper Formâ sed Loco - motivitate destituta, *Vegetabilia*; & quæ diversam formam obtinent, *Mineralia* dicuntur. *Ludwig. Veget.* 3.

(2) Miror equidem quod Celeberr. Linnæus Radices nequaquam in partium plantæ constitutarum numero apposuerit, Etenim ex definitionibus oppidò facillè liquet, si pars requiratur

4

semina adderentur. Quantum enim ad individui radices, tantum semina ad speciei conservationem conferunt. Idcirco ne tamen putes speciem nunquam servari posse absque semine. Habemus enim quamplurima plantarum exempla, quarum alia reflectunt ramos terram versus, ubi novas capiunt radices, ex curvaturâ novi protruduntur ramuli qui denuo augeſcunt & incurvantur, adeo ut fama erat, Artaxerxem cum integro suo exercitu sub unica huiusce speciei arboris umbraculis pernoctasse: aliarum radices sub terrâ prorepunt, ita renovantur, multiplicantur, novosque valent protrudere furculos. Ex hoc postremo ordine videntur esse Pili, qui radice quidem constantes & caudice, neque semen oculis ostendunt, neque ramorum patiuntur reflectionem, sed radices suas sub corio elongant, undè novi procreantur bulbi, novorum pilorum incunabula. Sic cuncta plantarum familia quæ bulbosâ gaudet radice, novos quotannis proferunt bulbos, ita ut quæ semine potest renouari planta, eadem quoque recentium bulborum plantatione, non difficilius potest multiplicari. Aliud iterum notandum venit, non omnes nimirum plantas vitam immediatè à terræ visceribus haurire, neque unamquamque chymum pro sua recreatione elaborare. Inter plantas sicut & inter homines, non paucæ reperiuntur quæ alienarum mensarum assecla, ex vicino penû alimentum proleſtant. Hæ parasitæ vocantur: inter quas Viscus qui ut plurimum elaboratis à Quercu succis vescitur, Cuscuta quæ nunc odo è Thymi alleſta, nunc Lini fida comes, nunc Pampineâ amans revinci coronâ, pro suo lubitu anthlias ſuctorias altè demergit in harumce caulibus, Orobanche demùm quæ aliarum radices exſugit avidè, primas obtinere videntur sedes, Hanc denuò plantarum classem æmulantur pili, qui non crudum è terrâ succum depromunt, non frigidum laticem è vegetabilium sinu exſugunt, sed mero animalium pinguedine & cruore velci gaudent. Jam verò partes herbarum quis nesciat esse merè vasculosas & ex innumeris tubulorum fasciculis constari? in quibus depingendis uti & in describendis caulibus, foliis, floribus, motu sapæ circulatorio &c, tempus certè perderetur & oleum. Haftenus ergo de Pilis.

Filamenta quibus tota animalium quorundam obvestitur cutis, aliorum verò diversis solummodò in partibus tegitur, à Græcis αἱ Τριχες, à Latinis *Pili* salutata, duabus constant partibus, radice & caudice. Radix est bulbus corio subjacens in subcutaneâ pinguedine repertiundus & ab istâ facillè distinguendus, cum is paululùm sit firmior. Ex indusioium multorum coagmentatione videtur efformari, uti conspicuum est in fetis & majoribus pilis barbæ Bovis, Felis &c. Huic à vicinâ pinguedine conceditur nutritio vasculorum minimorum ope exſugenda. Ex parte mediâ hujus bulbi, pro villosorum animalium discrepantiâ variè figurati, infilît velut ex gemmâ caudex tenuis, inter corii fibrillas mox prorumpendus & ad cuticulam usque perveniendus. Hæc ut omnibus notum est, corio superîmposita fuit, ut velut encaustum corpus humanum tegeter succorumque evaporationem præpediret. Qui usus in cadaveribus detegitur quadamtenus, dum partes Epidermide spoliatæ cæteris citò citius desiccantur & tabescunt. Innumeris tamen perforatur spiraculis ne desit pilis, transpirare

quâ mediante vegetabile corpori cuilibet adhæreat, per quam materiam nutrimenti & incrementi & vitæ suscipere valeat, Radix ergo est necessaria. Aliter substantia quæ isthac caret parte vel alimentum acciperet per juxta-positionem & esset mineralis, vel per intus-susceptionem, tuncque animalium catalogum adangeret.

tionem, vel sudori transitus. Ubi villi caudex ad cuticulam pervenit, si porus hujusce involucri ei commodum non incurrat, pruritus cujusdam ansa præbetur. Tunc enim cogitur serpere donec pateat aditus, qui si omnino denegetur, augefcit pruritus, sublevarur Epidermis à vegetanti pilo, unde parvum Exanthema quibusdam tamen post diebus evanescens. Si autem pateat foramen, quâ datâ portâ crescit videtque exordia folis. Pilorum caulis oculo nudo teres & levis, si microscopio perlustretur, asper est, pellucidus & sæpè nodosus. Ex tubulis conflatur numerosis & admodum minutis. Hi facilius distingui possunt versus capillorum finem, & ultrâ viginti tubulos in eodem pilo potuit numerare Malpighius (3). In Echini seu Herinacei spinis, hos mæandros faciliè distinxit idem Naturæ Scrutator, cum suis valvulis & cellulis medullaribus. Sunt etiam animalia in quorum pilis deteguntur fibræ transversæ, spirales, coloris fulci & ab extremitate unâ ad aliam miro modo excurrentes & inter se intricatæ. Muris pili Lewenhoeckio apparuere geniculati & constantes partibus inter se junctis spinæ dorsalis ad instar. Hominum, Equorum, Ovium, Porcorum villi componuntur ex longis, minutissimis & tubularibus fibris, in formam regularem dispositis & insimul irretitis corticis cujusdam operâ. Sic pilus disruptus fracti scipionis effigiem refert, transversim sectus, in medio rimam seu cavitatem ostendit in his circularem, in illis stellarem.

Ex hac elucubrâtâ pilorum structurâ, elucescit quanta hos inter & plantas similitudo intersit quoad organa: ex sequentibus, ut hariolor, patebit tantam esse eorum cum vegetalibus cognationem, quoad functiones.

III.

PI L O R U M ut & plantarum functiones ad tres commodè possunt revocari: generationem scilicet, nutritionem sive accretionem & obitum. Quæ quidem utrorumque omnino videntur congeneres. Ut ergo à generatione exordiamur, animadvertere velis, quæso, plerumque distinguere pilos in *congenitos* & *postgenitos*. Hi dum animalia adhuc hærent matris utero, illi nonnisi ab eorundem exortu nascuntur. Ex anatomicis observationibus constat pilos congenitos ad mensem fœtus humani tertium circiter vel quartum pullulare. Non pauci etiam numerari possunt Physiologistæ qui horum exortum pro matris nausearum causâ volunt haberi: de quibus penes lectorem esto judicium. Ut prima plantarum generatio sit ex semine ita quoque congenitorum pilorum productionem primam ex semine fieri conjectamus. Et sicut eadem plantæ ex semine generatæ, per radicum elongationem, novorum bulborum regenerationem, caulium terram versus reflectionem renovantur; sic quoque pilos multiplicari non ex semine sed ex radicularum elongatione, autumamus. Etenim ut prima fiat pilorum congenitorum generatio, nonne sufficit, si quorundam rudimenta in animali spermate contineantur, simulque cum fœtus germinibus ad fundum uteri in tempore coitus eminùs jaculata perveniant, ac cum femineo semine misceantur? Nonne isto modo Ianuarum in quibusdam animalibus reperiundarum generationem explicare conati sunt viri sapientes? Annon in isti suspicati sunt istorum vermium germina in aurâ parentum sæcundanti obvoluta, concubitus tempore ejaculari, sicque hos-

(3) Hanc vasculorum turmam pilis & plantis communem arguit & indigitat inter alia, Plica Polonica: quo in morbo ita relaxantur pilorum mæandri, ut contra receptum ordinem, valeant sanguinem excipere.

pitum suorum genefim vestigiis suis premere? Quam dedere in explicandâ Teniarum productione rationem viri Philosophi, hanc in villorum congeneratorum generatione admittere, quid nefas? (4) Dùm ultrò etiam videatur fulgiri obfervationibus quorundam foetuum ex senibus ortorum, qui, ab ovo patrifantes, parentum decrepitorum concubitus, barbâ prolixiori defecdati, obfignarunt. In horum fpermate major pilorum feminis copia quam pro folito more luxuriabat, utpote qui fenio confecti agnatis pilis quam plurimùm obveftiebantur. Adumbratâ congeneratorum origine, poftgenitorum multiplicatio facilè explanabitur. Quis enim primo intuitù non fentiat hanc fieri per radicularum in dies extenfionem, productorumque ex iterato furculorum elongationem? Sciant tamen qui hæc negare audent, hujus mechanices organa, aciem oculorum minimè effugere, dùm facilè in pinguedine Suillâ deprehendi queant fibrillæ iftæ quæ commercium inter quofdam pilorum bulbos neftunt, hafque pluries perluftraverim ipfe, teftis autoptes. Hæc aliundè agnatorum multiplicatio cum naturæ legibus fatis congruit: cùm neutiquam fubitâ factâ mutatione fiant barbati juvenes, fed paulatim & de die in dies: cumque primò pubis molli cooperiatur lanugine, tum pilorum verfùs infimum ventrem, abdomen, fternum, axillas extendatur generatio, plurima deinde mento barba veniat, totofque demum per artus diffemineretur ἡ τρίχωντι.

Hic certè foret locus nifi vetaret inftituti operis ratio, quasdam olim à veteribus effutitas, nunc verò à recentioribus fofpitas de pilorum ufu opiniones funditùs eradicare. Quis enim fanæ mentis, auditis quos numerant pilorum uſibus, rifum omninò tenere valeret? Hi narrant pilos hominibus à Naturâ concefſos, pro tegendis quibufdam partibus & à frigore tuendis: illi pro ornamento. Ait enim lepidiffimus Poëta:

Tutpe pecus mutilum, turpis ſine gramine campus,
Et ſine fronde frutex, & ſine crine caput.

Blaterones alii pro variis partibus villoſis, pilis diverſos affignant uſus. Ad eorum mentem, capillorum nemus infervit ad tegendum cranium; ſuperciliorum ſepes & ciliorum corona, præmuniunt oculos ne deſuper proruat, quod teneras viſiones, molleſque perturbet; pili inguinum, tum pro velandis partibus, quas vocant inhoneſtas, tum pro pulvinari, cùm fit concubitus. Quidam demùm pilos volunt ad haurienda corporis ſuperflua fuiſſe fabricatos, aut ut commodum præbeatur fulcrum, tubis quibuſdam excretoriis quos fingunt (5). In his cunctis opinionibus de-

(4) Quæres fortaiſſe quamnam ſint fructificationis organa in pilis? Reſpondeo. Ut pili cryptogami, maximè veriſimile eſt fructificationis organa in bulbo latere. Non deſunt exempla huiufmodi fructificationis in rerum naturâ. Statim atque ſemina pilorum matura deſcunt, ſanguini miſcentur & minimis ducentibus vaſis in majoribus excipiuntur, unde in circulationis rotam coguntur. Ut autem per teſticulos itet facere fatagit omnis humani corporis ſanguis, ibi percolantur, in ſeminalibus cryptis ducuntur, ut tempore opportuno, cum genitali humanitatis ſeminio, in mulierem venam truantur.

(5) Hoc eſt hominibus vitium ut cauſas omnes veſint perſcrutari, adeoque turgent ſuperbiâ, ut falſum quid & imbecille malint excogitare, quam iguorantiam ſuam fateri. Quâ certè in re vulpem illam imitari videntur de quâ *Æliopus*; quæ cùm anguſtiſſimâ lagenâ immetſos & reconditos cibos attingere non valeret, ne à ciconiâ riſu exciperetur, vaſa ipſa circumlambebat, ſingebatque ſe odore & vapore cibi benè obſonatum & ſaginatum. Quis primâ fronte non inte-

7

bellandis, pagina certè deficeret. Dicam igitur per transfennam minimè pilos infervire partibus quibusdam tegendis & à frigore tuendis, dùm meherclè turpiter erravisset Natura quæ senes pilis spoliavit quos jam derelinquere cœpit calor nativus, vigentes verò adolescentes, numerosâ villorum catervâ obsepavit. Neque ornamento. Licet enim Poëtis omnibus semper arriserit elegans capillorum ordo, hilaris cincinnorum concinnitas, nitens jubæ venustas, ita ut B. Ambrosius in Hexam. Lib 6. *Comam dixerit in senibus reverendam, in sacerdotibus venerandam, in bellatoribus terribilem, decorantem in adolescentibus, comptam in mulieribus, dulcem in pueris*, nequaquam tamen ad ornamentum pilos conferre cuivis clarè dilucescit; cum apud omnes sit in confesso, pulchritudinem hominibus notam, esse tantummodo relativam, non verò absolutam. Qui quotidie Parisiorum incolæ reverendo Francorum non dicam Regis sed Patris Henrici IV oris habitu, singulari cum respectu demulcentur, iidem Lodoïcorum etiam imberbem, sed venerandâ majestate stipatam & resurgentem nequeunt eodem quoque tempore faciem maximo demirari. Similiter certè qui comæ mulierularum nostrarum amœnitatē raperetur, idem non posset quorundam Barbarorum feminas non disperire, quanquam pileo capillitium suum pro solito more tegant. Aurigis olim barbam & mystaces radere, nunc pilis obstitam gestare faciem maximo est decori. Sed quid ego hæc longius? Dùm patet, ut opinor, homines tantummodò ad nutum suum flexisse, & ad usus peculiares conciliasse, quod iis ignorâ de causâ natura tribuit.

Pili humani pro variis partibus quas velant, varia sortiti sunt nomina: Qui cranium vestiunt nomine generico *capilli*; specifico verò *caesaries*, qui in virorum genis incumbunt: qui collum operiunt, *juba* vel *crines*; mulierum *coma*: qui versus tempora & aures germinant sæpèque sapius in cirros intorquentur, *cincinnati* vocati sunt. In facie conspicua sunt *supercilia* & *cilia* superius: inferius vero crescunt, in naso *vibrissæ*; labro superiori *mystaces*; labro inferiori, mento, parte genarum inferno, *barba* viris, *grignonæ* mulieribus. Qui aliis in corporis partibus hinc & inde conglomerantur, ut in axillis, sterno, pube & inguinibus, proprio carent nomine.

I V.

HAUD pari passu ad veritatis investigationem incedunt Philosophi, neque iterum veritas primâ hominum investigatione dispalescit. Nullum potest negotium in primordio suo perfici: sed in omnibus fermè ante est spei rudimentum, quam rei experimentum. Diù nostro ævo physicos latuit Madrepororum, Lithophytorum, Retepororum, cæterarumque corallinarum genesis, usque dùm Clariss. de Martigli nova detexerit naturæ miracula.

ligit, hos pilorum usus prorsus esse fictitios? Pili ciliorum aded sunt aliquoties incommodi, ut imprimis pili palpebræ inferioris, sordes & strigmenta in oculum conducant, nedùm visus organa tueantur. Quænam ex capillis oriretur & compararetur faciei pulchritudo, nisi relinquitur in ordinem regerentur? Nihil rudi comâ deformius, dùm cuncta forè facies ab incomptis sepelitur capillis. Venustas ergo cinium non in ipsâ stat caesarie sed in caesariæ comptu. Nec plus illi sapiant, qui dicunt equis à natura fuisse concessam capillis longissimis florentem caudam, ut muscæ facillimè abigerentur. Nemo enim non novit, quantum istis crinibus referta cauda concubitu horumce animalium obstat: quam quidem solent laterosum alligare equarii in coitus tempore. Natura certè sapientior est, quam quæ muscarum retrocessionem expedito concubitu prætulisset. Fateamur igitur pilorum generationis causas, in putro veritatis omnino jacere; neque nobis innouescere magis quam *muscarum*, *pulicum*, *cimicum*, &c. quæ nos penitus oppidò fugiunt.

Abnegat excisa vitam producere Trojâ;

Exiliumque pati :

facile, inquam, conceptum est tunc temporis, ita fuisse auctam in Iulo trepidante fluidi nervei circulationem, ut diffractis repagulis visum feriret. Eodem quotidie fruimur spectaculo, dum rustici certò affirmant equos quosdam à Dæmonibus (vulgo Ignis fatui) perfricari. Hos si quis manè in equis inspicere dignetur, apertè videbit levem fummo de vertice cornipedis, fundere lumen apicem, flammamque lambere molli tactu comas animalis & circum tempora verti. Nunquam certè veredi labore & macie confecti, nunquam equi macilentiores his perfricantur ignibus: econtrà verò pinguioresemper & obciores, utpote qui succo nerveo nimis luxuriant. Mulieres quanquam ut plurimum sint maribus frigidioresem & humido turgidulæ, non tamen mirum in quibusdam viragimbus ita luxuriare vitalem auram, ut viros per barbam mentiantur: præsertimque eæ in quibus intermissum fuit Veneris studium, quod Phætusa Pichæi conjugii & Namyfiæ contigisse refert Hippocrates (9). Innumerarum aliarum quæ de pilis proponi queunt quæstionum, parabit solutionem præsens systema.

His dudum cognitis, apage jam qui ex pilorum intuitu de ingenii dotibus aliquid varicinari satageret. Ex pilorum inspectione, nihil admodum prædici potest de animi qualitatibus, vix de corporis. Uti ex inspectione plantarum quibus sponte viret ager, nihil omnino hariolari potest spectator, num boni inde colliguntur fructus, num sapidi, num conditivi, sed tantummodo quiddam judicare valet de fundo agri; sic etiam in homine nemo vel à limine Medicinam salutarit, qui non intelligat pilorum varietatem, abundantiam, defectum, canitiem, calvitium, molliem, hirsutiem, partium naturam & temperamenta detegere ut docet Galenus 2. *de Temp.* Nulla verò tenus dotes ingenii indigitare, dum nulla frontis debeat esse fides, dumque ut ait Sartyricus, quotidie nunc verè dici possit,

Hispida membra quidem & duræ per brachia setæ

Promittunt atrocem animum, sed podice levi

Cæduntur tumidæ, medico ridente, mariscæ.

V.

UT in omnibus vitæ præditis, quantum quotidie ab insensibili transpiratione deperditur, tantum ab alimentis de novo ingruit: ad duas potissimum referri possunt interitus causæ, qualitatem nempe cibi immutatam, quantitatem imminutam. Quoad primam, ob idem præcisè plantæ & pili intereunt. Ut enim sub continuis imbribus sæpè perpallefcunt herbæ ac tandem emoriuntur, quod nimia humiditas calorem obruat, ideoque nequeat concoqui alimentum: ita quoque quibusdam in animalium morbis, tanta est humorum stagnantium copia, ut nativus obruatur animantis calor, nervei laticis libera pilos versùs præpediatur circulatio, eorundem radices sero quodam innatent; tumque omnis villorum languescit ordo, colorem mutant, & nisi citò humidum illud vaporet, colliquescent & contabescunt. Sicut econtrà jove sub caido & nimia siccitate, vegetabilia arescunt, dum intra plantæ viscera æstuat chymas, neque ullo latice potest temperari: sic etiam aliis in morbis, nimio æstu deficit villorum bulbis, dum nullo fere chymo turgescere valent vascula, nisi

(9) Idem quibusdam evenire mulieribus fatetur Aristoteles, sed paucis numero, ἡται τὰ κατὰ μέλη τῶν, ἡ οὖν ἐν κατὰ τὰς ἡμέρας. *Hist. An.* L. 111. C. XL.

adulto, vitam vivere diutius nequit pilus, brevique fatiscit. Idem dicat^s de ceteris agritudinibus in quibus vitatur pilorum penus, ut in Alopecia, Ophiassi, Areâ, Syphillide, Elephantiasi & similibus. In his enim pilorum radices arvis lymphâ vel aciori vel spissiori irroratis implantati, perduellem invito coguntur haurire laticem. Neque hic narrabo posse quoque vitâ defungi pilos, si eorum radices infectis esca præbeatur. Quod enim pilis inimicum, idem etiam pilis. Cito fatiscet Lilium, cujus bulbus vermibus pabulum, nec diutius vitâ potietur sanâ Cannabis, cujus radices infectis alimentum.

Quod verò ad quantitatem chymi imminutam pertinet, notandum est duobus modis vegetabilium respectu imminui posse cibi copiam. Hæc enim potest pendere imminutio, vel ab arvo exhausto, vel à partibus vegetabilis alendi disruptis aut obstructis. Nemo non videt quædam nobis hic dicenda occurrere de *canitie & calvitie*: utpote quæ prima natales ducit, sive ab arvi mox exhausto penu, sive à vasculis pilorum ferè obstructis: secunda verò ab utroque derivari videtur. Ut thesæos nostræ longitudinem arguit temporis angustia, neglectis quæ veteres effutuerunt de canitie & calvitie caulis, sufficiat hic dixisse, planè patere per rationes præcedentibus in cancellis allatas, canitiem nullâ aliâ à causâ pendere & oriri, nisi à defectu nativi caloris sive fluidi nervei. Suprà explicuimus fluidum nerveum, pro vehiculo partibus pilorum nutritis infervire. Deficiente vehiculò, languescit nutritio: languente verò nutritione, primò canities, deindè citò calvities. Aliundè plerumque verisimile est, nigram villorum colorem à copiam *re quædam* ducere originem, cum apud omnes sit in confesso hæc animalia esse vividiora, fortiora, libidiniosiora, quæ nigrioribus obsepuntur pilis (10); utrumque constet dotibus istis pollere quæ latice nerveo luxuriant. Ut autem contraria à contrariis pendent, igitur fatendum est, si luxuriante fluido nerveo nigricant pili, deficientē debent albescere (11). Neque alia prorsus ratione homines quidam uti narratum habemus, de repente cani evasere (12). In his hominibus, maximis animi pathematibus comitabatur subita illa canities. Maximis in passionibus concutitur omne systema nervosum, laticis nervei disturbatur circulus: lurida facies, extrematum horror, satis luculenter indicant liquidum animale versùs interiora cogi: arctantur cutis spiracula, constringuntur pilorum bales. Quid ergo mi-

(10) Et cerè propter consensum quem semper animadverterunt veteres inter pilos & fluidum nerveum, antiquæ Sagæ phallum efflictim deprecantes, ubi scitulae quemdam formæ juvenem, libenter afflexerant, eorum capillamenta clanculùm surripere solebant, ut incantamentis persequerentur. Noctis itaque initio, rectum scindulare consedentes his artibus maximè commodum, decantatis spirantibus fibris, postquam litatum fuerat vario latice, hos capillos in mutuos nexus obditos, dabant vivis carbonibus adolendos. Tunc protinus inerpugnabili magicæ scientiæ potentia, & cæcâ numinum coactorum violentiâ, illa corpora quorum fumabant fridentes capilli quâ nidor suarum ducebat exuviarum, veniebant. *Conf. Auctores qui de Magiâ scripserunt.*

(11) In canitie, pili non solum colorem deponunt, sed etiam ob atrophiam & alimenti defectum, attenuantur & contabescunt. Adde quod canities pilorum semper ab apice incipiat ad modum plantarum, quod assertioni nostræ haud parum opitulatur.

(12) R. fert Suetonius in *Galba*, cap. 10, historiam de quodam puero, cui accertam tenenti, dum Imperator in Hispaniam Tarracensem ingressus, sacrificaret intra eadem publicam, capillus repente toto capite canescebat. De simili eventu non tacet Scaliger, *Exercit. 3. 2. Historia*, inquit, *nostra tempestas est sub Francisco Gonzaga Mantua principe. Is: asperum suum suspectum conjurationis cum in turri porta Cesareæ ad questionem, aut supplicium servari jussisset, nuntiata est manè totum repente canum factum. Quod quasi prodigium flexit Principis animum, qui ei propterea & vita fecit gratiam.*

rum si hoc in statu; alimenti penuriâ contabuerunt *planta animales* quæ etiam omnino certè interissent, nisi uia venisset angori solutio.

Neque tamen putes propter similitudinem, marcescentiæ pilorum, uti plantarum, esse medelam. Has sistentes peritus eporat Hortulanus; udo turgentes chymo, moderato solis calore recreat; frigentes, calefacit; arentes refrigerat. Campis languidis & enervibus, fimo Equino, Bovino, Ovino, calcar addit; terras pinguiore, cum levibus temperat; macilentas, cum pinguioribus; arva senio confecta & exhausta penitus, cum virginibus glebis jungit connubio; sicque temporis in tabe, omni obstat ope. Non idem de pili. Quo enim modo plantarum obitui præcaveret qui totius arvi dissolutionem intimam ne quidem uno instanti retardere valet? Omne animal consequenterque homo *μυρονόμος*. Parvo in hoc mundo plantarum vices gerunt pili; sive, latex nerveus; bubus, radicum; cutis, agri. Homini genera ionis in instanti didita fuit portio quædam fluidi ignei. Ex hac portiunculâ pendet omnis machinæ motus. Hæc tamen pro naturæ legibus, de die in dies decrescit. In senectute penitus admodum languet latex igneus ille, colliquescit *μυρονόμος* electricitas. Omnia frigent, herbæ arvo ita exhausto implantatæ, paulatim desiccantur, tandemque exolecunt. Quædam tantummodo remanent antiquæ splendoris vestigia circâ pectus, mentum, axillas, pubem, quibus in locis adhucdum pristinæ paululum sevet circulationis rora. Sed Eheu! jam forcipe sævâ iussit Atropos.

Liquet, nî fallor, quanta plantas inter & pilos similitudo vigeat in functionibus. Liquit superius horum consanguineitas quoad organa; consequentiam itaque nemo incuset,

Ergo Pili, Plantæ.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Henricus-Michael MISSA, Militarium Nosocomiorum ad Regis Exercitum Medicus.

M. Joannes-Nicolaus MILLIN DE LA COURVEAULT, Scholarum Professor.

M. Henricus - Jacobus MACQUART, Censor Regius, & utriusque Pharmacia Professor.

M. Theophilus DE BORDEU, Eques, Nosocomii Regii Militaris Barensis Medicus designatus.

M. Petrus - Abramus PAPON DE MONCETS, Eques & Societatis Litterariæ Catalaunensis Socius.

M. Claudius - Thomas - Guilhelmus GUILBERT DE PRÉVAL.

M. Theodorus BARON, Censor Regius & Regiæ Scientiarum Academiæ Parisiensis Socius.

M. Benjamin - Ludovicus LUCAS DE LAUREMBERG.

M. Leander PEAGET, antiquus Consiliarius Medicus Regis ordinarius in ejus Castellato.

Proponcbat Parisiis EDMUNDUS - CLAUDIUS BOURRU, Parisinus, saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theſeos Auctor. A. R. S. H. 1764. A SEXTA AD MERIDIEM.